

Soliciting the Other: Reading the Talmud with Levinas

Session III: As Old as the World

Nine Talmudic Readings, Aronowicz trans., pp. 70-88

סנהדרין לו:לז.

- 5 **משנה** סנהדרין היתה כחצי גורן עגולה, כדי שיהו רואין זה את זה.
ושני סופרי הדיינין עומדים לפניהם אחד מימין ואחד משמאל, וכותבין דברי המזכין ודברי המחייבין
רבי יהודה אומר: שלשה—אחד כותב דברי המזכין, ואחד כותב דברי המחייבין, והשלישי כותב דברי המזכין
ודברי המחייבין:
- 10 ושלוש שורות של תלמידי חכמים יושבין לפניהן, כל אחד ואחד מכיר את מקומו
הוצרכו לסמוך, סומכין מן הראשונה, אחד מן השניה בא לו לראשונה, אחד מן השלישית בא לו לשניה
בוררים להן עוד אחד מן הקהל ומושיבין אותו בשלישית ולא היה יושב במקומו של ראשון, אלא יושב במקום
הראוי לו:
- גמרא** מנא הני מילי?
אמר רבי אחא בר חנינא: דאמר קרא "שררך אגן הסהר אל יחסר המזג" (שה"ש ג:ז) וגו'
15 "שררך"-זו סנהדרין. למה נקרא שמה שררך? שהיא יושבת בטיבורו של עולם.
"אגן"-שהיא מגינה על כל העולם כולו.
"הסהר"-שהיא דומה לסהר
"אל יחסר המזג"-שאם הוצרך אחד מהם לצאת, רואין
20 אם יש עשרים ושלושה כנגד סנהדרי קטנה, יוצא
ואם לאו, אינו יוצא
"בטנך ערמת חטים"-מה ערימת חטים הכל נהנין ממנה, אף סנהדרין הכל נהנין מטעמיהן
"סוגה בשושנים"-שאפילו כסוגה של שושנים לא יפרצו בהן פרצות
והיינו דאמר ליה ההוא מינא לרב כהנא "אמריתו נדה שרי לייחודי בהדי גברא
אפשר אש בנעורת ואינה מהבהבת?
25 *אמר ליה: התורה העידה עלינו "סוגה בשושנים",
שאפילו כסוגה בשושנים לא יפרצו בהן פרצות
*ריש לקיש אמר: מהכא "כפלח הרמון רקתך"-אפילו ריקנין שבך מלאין מצוות כרמון.
*רבי זירא אמר: מהכא "וירח את ריח בגדיו"-אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו.
הנהו בריוני דהוה בשיבבותיה דרבי זירא דהוה מקרב להו כי היכי דניהדרו להו בתיובתא, והוּו קפדי רבנן
30 כי נח נפשיה דרבי זירא אמרי: עד האידנא הוה חריכא קטין שקיה דהוה בעי עלן רחמי,
השתא מאן בעי עלן רחמי?
הרהרו בלבייהו ועבדו תשובה:
"שלוש שורות" כו'
אמר אבוי: שמע מינה כי נייד, כולהו נייד.
35 ולימא להו 'עד האידנא הוה יתיבנא ברישא, השתא מותביתו לי בדנבי?
אמר אבוי: דאמרי ליה הכי 'הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים':

ביצה כה: תנא משמיה דרבי מאיר מפני מה נתנה תורה לישראל מפני שהן עזין תנא דבי רבי ישמעאל מימינו אש דת למו אמר הקדוש ברוך הוא ראויין הללו שתנתן להם דת אש איכא דאמרי דתיהם של אלו אש שאלמלא (לא) נתנה תורה לישראל אין כל אומה ולשון יכולין לעמוד בפניהם והיינו דאמר רבי שמעון בן לקיש שלשה עזין הן ישראל באומות כלב בחיות תרנגול בעופות ויש אומרים אף עז בבהמה דקה ויש אומרים אף צלף באילנות:

5

מהרש"א [חדושי אגדות] ביצה כה: ראויין שתנתן להם דת אש כו'. לפי זה התורה נקראת אש כמה שאמרו הנה כה דברי כאש וגו' וראויה היא שתנתן לישראל להתיש עזותן ולא יכא דאמרי דת אש קאי אישראל שדתן ומנהגן אש ואלמלא לא כו' אין כל אומה ולשון כו' ונראה דודאי לאו מה"ט כדי שיכולין כל אומה ולשון לעמוד מפניהם נתנה התורה להן דא"כ לאו לטובתן של ישראל נתנה התורה להן אלא דעיקר טעמו מפני שהן עזין ולא הביישן למד גם מפני שיהיה יראת ה' על פניהם שהיא הבושה כמפורש בנדרים והכא ה"ק אלמלא לא נתנה תורה מכח הני טעמי שאמרנו לא היו יכולין אומות כו' ונראה נמי דעזותן דקאמר לאו היינו גבורה אלא לעמוד על דבריהם ולא ישובו מפני כל הוי עזותן ודומיא דהכי כלב כו' לאו לענין גבורה קאמר דכמה חיות וכמה עופות גבורים יותר מהן אלא עזותן הוא שלא ישובו מפני כל ומעזין פניהם:

10

בבא מציעא פה. בי זירא כי סליק לארעא דישאל יתיב מאה תעניתא דלשתכח גמרא בבלאה מיניה כי היכי דלא נטרדיה יתיב מאה אחרניתא דלא לשכוב רבי אלעזר בשניה ונפלין עילויה מילי דצבורא ויתיב מאה אחריני דלא נשלוט ביה נורא דגיהנם כל תלתין יומי הוה בדיק נפשיה שגר תנורא סליק ויתיב בגויה ולא הוה שלטא ביה נורא יומא חד יהבו ביה רבנן עינא ואיחרכו שקיה וקרו ליה קטין חריך שקיה

15

מהרש"א [חדושי אגדות] סנהדרין לז. ואמר שאפילו סוגה בשושנים לא יפרצו כו'. פי' רש"י גדורה בשושנים כלומר באזהרה קלה כו' ואין צריך גדר אבנים כו' עכ"ל ע"ש ויותר נראה לפרש דנקט גדר של שושנים שהאדם חומד לגדר גופה לעקרו ולפורצו ליהנות ממנו בריח השושנים והתוספות פירשוהו לקמן גבי נדה לענין דם כשושנה אדומה ראיתי כו' עכ"ל וכן מפורש בשיר השירים רבה...

20

הגרי"ד סולובייצ'יק, דברי הגות והערכה חתן וכלה צעירים, חסונים, ואהבה לזהות ביניהם. שניהם המתינו באורך רוח לפגישה זו. רק צעד אחד ואהבתם מתממשת, חלומם מתגשם. לפתע פורשים השניים ונסוגים לאחור. הוא, כדרך האבירים, מציג גבורה פרדוקסאלית. הוא מביס את עצמו. כל זוהר חיצוני אינו מתלווה לנסיגה זו. אין בה מחווה ראוותנית, שהרי נעדרים ממנה עדים להעריץ ולהלל. הפעולה ההירואית אינה מתרחשת לנוכח המון מתרונן; משוררים לא ישירו על שני צעירים ענווים צנועים אלה. הכל אירע בצנעתו החסויה של ביתם, בדממת הלילה...

25

30